

L'Amic i l'Amat

Catina Costa

Dos són los focs que escalfen l'amor de l'amic: la un és bastit de desigs, plaers, e cogitacions; l'altre és compost de temor, llanguiment, e de llàgremes e de plors.

Llibre d'Amic e Amat

Ramon Llull

El so de les campanes s'escolten pertot arreu del poble, amb lentitud greu evoquen tristesa. Properes i plurals timbren la vida d'un poble, musicalment anuncien alegria o tristor i, en aquesta ocasió, són campanes de dol. Pausadament, marquen les passes d'uns quants veïns propers que, capbaixos, s'apropen a l'església per acomiadar-se del seu estimat amic. Mentre que d'altra gent del poble s'hi acosta per compromís i xafarderia. No se n'ha anat qualsevol, sinó el fill d'una persona de pes al poble i, encara que no és gaire apreciada, ningú no s'atreveix a quedar-hi malament. No passava el mateix amb el difunt, malgrat el seu comportament difícil d'entendre pels membres de l'entorn, era molt volgut i respectat dins la comunitat. Era educat, agradós, afable i amb una sensibilitat especial, capaç de comprendre a tothom i sempre disposat a ajudar la resta.

El repicar de les campanes envaeix d'afflicció els pagesos enfeïnats en els camps del voltant, tots saben que se'n va l'amic, el camarada, l'home de lletres que els enllestia el paperam quan es veien desbordats per la burocràcia i necessitaven ajuda per resoldre qualsevol qüestió de caire administratiu. Molts d'ells amaguen la melangia baix del capell de palma tan profitós els dies de sol, però avui completament innecessari. El temps avui està de dol. El cel, encapotat, entristeix el fèretre, que arriba silenciós a l'església. Voldrien estar presents a l'acomiadament, però, com que és dia feiner, no hi poden assistir. A més a més, alguns consideren que no hi serien ben rebuts. Tant el pare del mort com els seus germans no entenen la relació que tenia amb tota aquella gent que, sense voler-ho reconèixer, menyspreaven.

El pare, home de negocis, no sempre nets, veia que al seu primogènit no li interessaven gaire. Ell seu fill major s'estimava més anar al camp amb uns i altres i passar les estones mortes al bar de na Maria rient i parlant amb la gent del poble. Tampoc no anava festejador i, quan varen començar les murmuracions, li va acordar un matrimoni amb la filla d'un veí per tal d'ajuntar terrenys i ampliar el patrimoni familiar. A pesar que en un primer moment no hi va estar d'acord,

per tal que el deixassin viure tranquil va acabar consentint-hi. L'al·lota era filla única i, per tant, única hereva del patrimoni familiar. A ella, l'única cosa que li interessava era casar-se i formar una família, la qual cosa no va aconseguir. Quan li varen dir que havien concertat un matrimoni amb un home tan ben plantat i agradós, pensà amb una vida plena de festa i alegria, acompanyada de prestigi social, però, ràpidament, s'adonà que les seues necessitats afectives no estarien gens ni mica cobertes. El seu home no tenia gaire interès a relacionar-se amb ella i a pesar que va fer tot el possible per atreure'l, mai no ho va aconseguir. Fingí normalitat davant la família i els veïns, en certa manera l'ajudava a suportar la vida buida que portava.

Entrant a l'església, veu una silueta que s'acosta, no gosa mirar-la. No entén què fa allí, no és el seu lloc. Ni tan sols en un dia tan dolorós pot deixar de formar part de les seues vides? Quants de dies i nits plenes de melangia, tristesa i enyorança fins que s'adonà de la contrarietat. Quants de dies que malbaratà amb sentiments de culpa, recriminacions, advertiments i sermons. Va ser una experiència llastimosa acompanyada de sentiments de gelosia, ràbia i humiliació. Avui, en aquest lloc sagrat sent que el seu amic i estimat ja no hi serà més. Es nota inquieta, nerviosa, temerosa i abatuda. Què farà sense ell, la seua vida ja no serà la mateixa, ja no li queda ningú, ni els seus pares ni el seu marit. I, encara que l'hagués traït, mai no es va portar malament amb ella. Sempre va mirar pel seu benestar i la va animar a dur una vida alegre i plena, però ella no en va ser capaç. No l'havien educat per dur una vida emancipada i autònoma. Ara, se sent ofuscada, pensa que, si hagués actuat d'una altra manera, potser, les coses haurien canviat.

Quan la veu, vol abraçar-la, compartir el dol amb ella, dir-li que ho sent moltíssim. De fet, ambdós han perdut la persona estimada, però ella el desafia amb la mirada. Llavors, fa el cor fort i segueix esperant l'arribada de l'amic, de l'amat. Pel seu cap desfilen els records de les estones que havien passat junts, no sempre joioses. Recorda com es conegueren, la seua amistat, com, a poc a poc, començaren a anar junts, a compartir nits de festa, a contar-se confidencialitats, a confiar l'un en l'altre fins que, sense adonar-se'n, es va establir un lligam força especial. En un primer moment, refusaren l'atracció física que sentien. Els suscitava por i angoixa l'amor que compartien, eren adolescents i sentien que estaven fent alguna cosa dolenta. Fugiren dels sentiments que estaven experimentant, però aviat al poble es començà a parlar d'ells i això, en lloc de fer-los enrere, els va fer més forts, se sentiren alliberats. I malgrat que no poguessin gaudir del seu amor a plena llum del dia, discretament durant molts d'anys compartiren els seus sentiments. Recorda el dia de la boda, per a ell va ser el pitjor dia de la seua vida, encara que sabia que era un compromís fictici, sentia gels i enuig per la dona que compartiria el llit cada nit amb ell. No entenia com es podia haver deixat ensabonar d'aquella manera pel seu pare. Com una persona lliure que havia donat l'esquena, a diferència dels seus germans, a les convencions socials podia formar part d'aquell teatre.

Ara, sol, a la porta de l'església, com si fos un més dels que estaven a l'oratori, sentia dolor i pena. Encara li quedaven moltes coses per dir-li, per compartir-hi, però, alhora, era conscient que el seu estimat se n'havia anat per sempre. A partir d'ara no tornaria a veure'l més. Ja no li podria fer cap retret. Ni tan sols li havia pogut dir adéu.